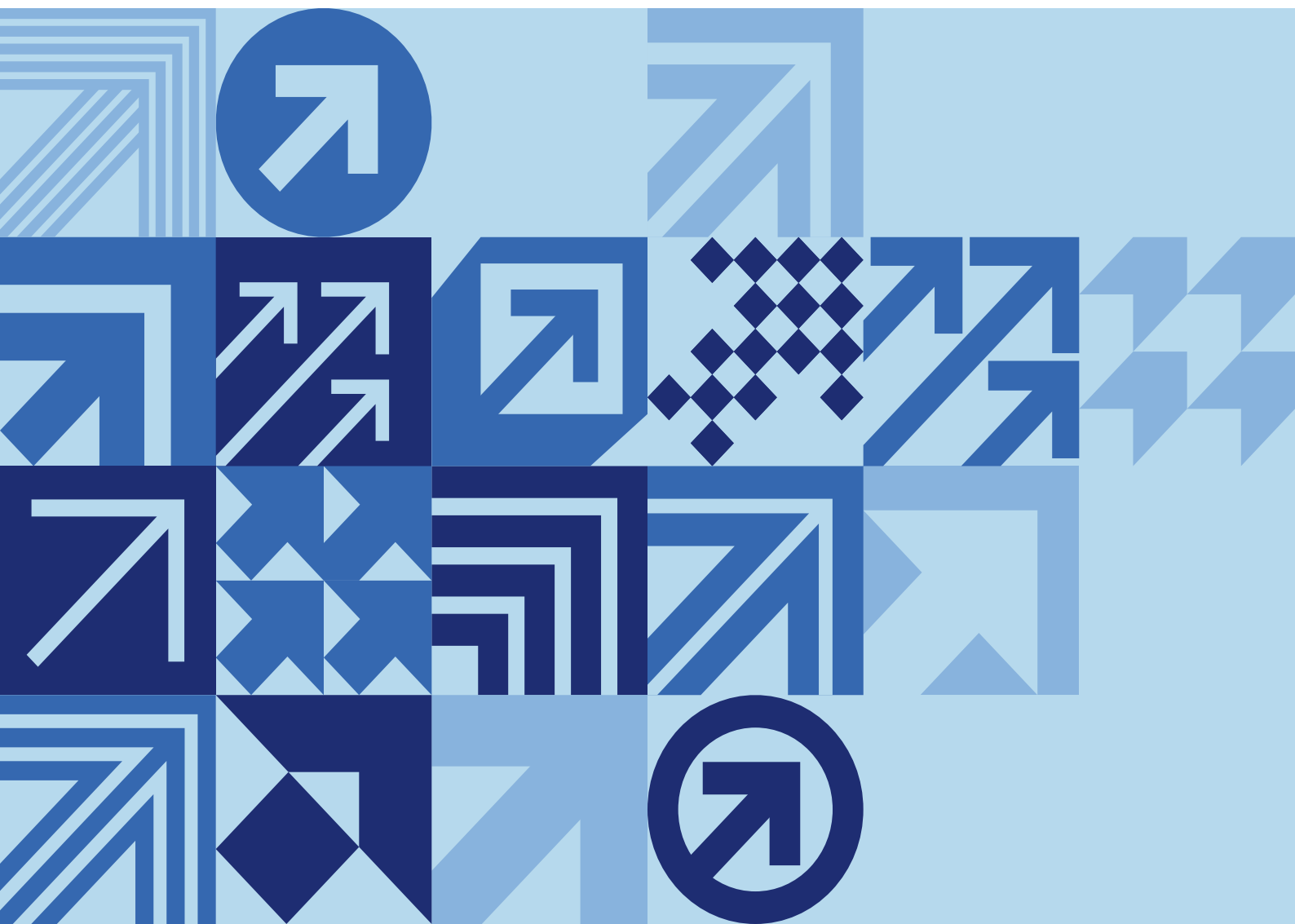

Ministerie van Financiën

Wegwijzer wet- en regelgeving rijksfinanciën

Inhoud

Voorwoord

3

1. De Grondwet

5

2. De Comptabiliteitswet 2016 en de begrotingswetten

6

3. Besluiten en ministeriële regelingen die berusten op de Comptabiliteitswet 2016

8

4. Bestuurlijke regels

12

5. Overige nationale en internationale regelgeving

13

6. Normen voor de beveiliging en beheer van financiële administratie en informatie van het Rijk

15

Voorwoord

Dit boekje geeft een overzicht van de relevante wetten, regels en voorschriften over de rijksfinanciën voor de medewerkers die een financiële functie binnen het Rijk vervullen. Denk hierbij aan de medewerkers van de directie Financieel Economische Zaken (FEZ) en medewerkers binnen de financiële administraties.

Het doel van dit boekje is om de toegankelijkheid van de financiële regelgeving te bevorderen. Het geeft inzicht in de financiële wet- en regelgeving van het Rijk en geeft aan hoe de (financiële) regels zich tot elkaar verhouden. Wat betreft de onderlinge verhouding binnen de wet- en regelgeving is het uitgangspunt dat de specifieke regelgeving vóór algemene regelgeving gaat. Een voorbeeld hiervan zijn de specifieke regels voor de agentschappen in de Regeling agentschappen van het Rijk die voor de algemene bepalingen van de Regeling financieel beheer van het Rijk gaan. Daarnaast biedt dit boekje op hoofdlijnen inzicht in regelgeving die naast financiële wet- en regelgeving ook relevant kan zijn, zoals aanbestedingswetgeving.

De in dit boekje beschreven wet- en regelgeving geldt voor de ministeries, Hoge Colleges van Staat, agentschappen, onafhankelijke rechtspersonen met een wettelijke taak, organisaties, bedrijven en burgers die subsidies of bijdragen uit de rijksbegroting ontvangen.

Regels en normen, zoals vastgelegd in de Comptabiliteitswet 2016 (CW), de onderliggende regelgeving en overige relevante wetten en regels zijn nodig om de rechtmatigheid en doelmatigheid van de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten van het Rijk te borgen. Dit is van belang om de middelen van het Rijk juist, efficiënt en effectief in te zetten om zo veel mogelijk maatschappelijke doelen te kunnen realiseren. Het is dan ook verplicht om deze wetten en regels na te leven. De Algemene Rekenkamer of de Auditdienst Rijk kunnen het niet goed of niet volledig toepassen van wettelijke regels als comptabel

onrechtmatig aanmerken. Met als mogelijk gevolg dat bepaalde verplichtingen, uitgaven of ontvangsten als financiële fouten of onzekerheden worden aangemerkt. Als er teveel fouten en onzekerheden worden gemaakt, kan dit leiden tot een negatieve oordeel over het financieel beheer en over de verantwoording met gevolgen voor de dechargeverlening door het parlement.

Naast de wettelijke regels zijn er ook bestuurlijke regels die opgevolgd moeten worden, zoals de begrotingsregels die bij de start van een kabinet worden afgesproken. Het niet voldoen of niet naleven van de bestuurlijke regels of afspraken kan leiden tot een tekortkoming of een onvolkomenheid in het financieel beheer.

Relevante artikelen van de Grondwet, de CW, bijbehorende memorie van toelichtingen, de onderliggende besluiten, ministeriele regelingen, bestuurlijke regels, fiches, handreikingen zijn via het Handboek Financiële Informatie en Administratie Rijksoverheid (HAFIR) te raadplegen op www.rijksfinancien.nl. Fiches en handreikingen zijn informatieve documenten waarin onderwerpen uit de Comptabiliteitswet of regelingen die op deze wet berusten als hulpmiddel worden toegelicht. Fiches, handreikingen, brochures en ook dit boekje hebben geen status van juridische regelgeving of bestuurlijke afspraak.

Overzicht van wetten, regels en voorschriften voor de rijksfinanciën

1. De Grondwet

2. De Comptabiliteitswet 2016 en de begrotingswetten

Besluiten en regelingen

3. Besluiten en ministeriële regelingen die berusten op de Comptabiliteitswet 2016

- ➔ Besluit Auditdienst Rijk
- ➔ Besluit FEZ van het Rijk
- ➔ Regeling rijksbegrotingsvoorschriften van het Rijk
- ➔ Regeling agentschappen
- ➔ Regeling schatkistbankieren RWT's en andere rechtspersonen
- ➔ Regeling uitzondering op het schatkistbankieren bij het Rijk
- ➔ Regeling audit committees van het Rijk
- ➔ Regeling financieel beheer van het Rijk
- ➔ Regeling materieelbeheer roerende zaken van het Rijk
- ➔ Regeling beheer onroerende zaken van Rijk 2024
- ➔ Regeling periodiek evaluatieonderzoek
- ➔ Regeling IOFEZ van het Rijk
- ➔ Regeling vaststelling Aanwijzingen voor subsidieverstrekking, ofwel Uniform Subsidiekader (USK)

4. Bestuurlijke regels

5. Overige nationale en internationale wetgeving

- ➔ Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof)
- ➔ Wet financiering decentraal overheden (Wet Fido)
- ➔ Wet Financiële-verhoudingswet (Fvw)
- ➔ Kaderwet ZBO's
- ➔ Algemene wet bestuursrecht (Awb)
- ➔ Aanbestedingswet 2012 (Inkoopvoorwaarden, ARVODI, ARBIT, ARIV)
- ➔ Staatssteunregels
- ➔ Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)
- ➔ Archiefwet

6. Normen voor de beveiliging en beheer van financiële administratie en informatie van het Rijk

1

De Grondwet

De Grondwet bevat de volgende artikelen over het begrotingsproces:

Artikel 44 regelt dat er ministeries zijn die door ministers worden geleid. De ministers kunnen worden ondersteund door staatssecretarissen die zelfstandig, maar onder verantwoordelijkheid van de minister belast zijn met bepaalde beleidsgebieden.

Artikel 65 regelt dat op Prinsjesdag de jaarlijkse begrotingswetsvoorstellen (namens) de Koning aan het parlement worden aangeboden. Begrotingswetsvoorstellen worden na vaststelling door het parlement begrotingswetten. Begrotingswetten zijn wetten waarmee de begrotingsstaten met de ramingen van de verplichtingen, de uitgaven en de ontvangsten van de ministers of colleges voor een begrotingsjaar worden vastgesteld (artikel 2.5 van de CW 2016).

Artikel 105, eerste lid, bepaalt dat de begroting van de ontvangsten en de uitgaven van het Rijk bij wet wordt vastgesteld. Hiermee oefent het parlement het budgetrecht uit (controle vooraf). De kern van het budgetrecht is dat er geen rijksgeld mag worden uitgegeven voordat het parlement autorisatie heeft verleend op een ontwerpbegroting en op de wijziging van een begroting.

Het parlement verleent conform **artikel 105, derde lid**, décharge over de verantwoording van de ontvangsten en uitgaven van het Rijk nadat de goedgekeurde rekening door de Algemene Rekenkamer door het parlement is ontvangen (controle achteraf).

Artikel 105, vierde lid, is de grondslag van de CW om regels voor het beheer van de financiën van het Rijk op te stellen.

Artikelen 76, 77 en 78 gaan over de taken, benoeming, rechtspositie, de inrichting en de samenstelling van de Algemene Rekenkamer. De Algemene Rekenkamer is belast met het onderzoek van de ontvangsten en uitgaven van het Rijk.

2

De Comptabiliteitswet 2016 en de begrotingswetten

De CW regelt de inrichting en het beheer van de rijksbegroting, het financieel en materieel beheer van de rijksbegroting, en de controle en de verantwoording van het Rijk. Omdat ook organisaties buiten het Rijk kunnen worden gefinancierd met publieke middelen, regelt de CW tevens het beheer van de publieke financiële middelen door deze organisaties.

De CW regelt onder meer:

- De presentatie van de begrotingen en jaarverslagen van het Rijk en de data voor indiening van de begrotings- en verantwoordingsstukken bij het parlement.
- De eisen over het aangaan en vastleggen van financiële verplichtingen en betalingen door het Rijk.
- De normen voor het begrotingsbeheer, het financieel beheer en de financiële administraties, zoals de rechtmatigheid, ordelijkheid en controleerbaarheid van de rijksuitgaven.
- De taken en bevoegdheden van de vakministers en de minister van Financiën.
- De minister van Financiën coördineert het begrotings- en het verantwoordingsproces, het begrotingsbeheer en bevordert de doelmatigheid van het financieel beheer van het Rijk. De minister van Financiën houdt ook budgettair toezicht op het begrotingsbeheer van het Rijk en stelt in dat kader onder andere regels over het begrotingsbeheer en het financieel beheer van het Rijk.
- Het beheer van publieke middelen van het Rijk, zoals eisen aan de deelnemers van het schatkistbankieren bij het Rijk, door rechtspersonen met wettelijke taken of rechtspersonen met publieke taken.
- Algemene eisen voor het toezicht op bijvoorbeeld verstrekte subsidies, leningen, garanties.
- De taken en de bevoegdheden van de Algemene Rekenkamer (AR).

Taken en bevoegdheden van de AR:

- Het jaarlijks uitvoeren van verantwoordingsonderzoeken bij de ministeries en colleges naar de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten van het Rijk, met als resultaat onderzoeksrapporten per ministerie en een ‘verklaring van goedkeuring’ bij de rijksrekening en rijksaldibalans bij het Financieel jaarverslag van het Rijk.
- Het uitvoeren van doelmatigheidsonderzoek bij het Rijk in bepaalde gevallen buiten het Rijk.
- Het periodiek onderzoeken van de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde rijksbeleid.
- De AR heeft toegang tot informatie om haar taken uit te voeren en kan onderzoeken doen bij alle onderdelen van het Rijk en bij bepaalde publieke en private organisaties daarbuiten. Denk daarbij aan organisaties die vanuit de rijksbegroting worden gefinancierd waaronder staatsdeleningen, zoals de Nederlandse Spoorwegen.
- De AR heeft recht op overleg bij het opstellen of aanpassen van wet- en regelgeving van de ministeries en colleges die de taken en de bevoegdheden van de AR kunnen raken. Dit geldt bijvoorbeeld als de CW of een andere wet- en regelgeving wordt aangepast of als de Staat betrokken is bij de oprichting van een privaatrechtelijke rechtspersoon.

3

Besluiten en ministeriële regelingen die berusten op de Comptabiliteitswet 2016

Artikel 4.20 CW regelt dat de minister van Financiën nadere regels kan stellen over de onderwerpen die in dit artikel zijn genoemd. Het gaat bijvoorbeeld om nadere regels voor de Auditdienst Rijk en directies Financieel Economische Zaken of regels over de begrotingen en jaarverslagen.

Besluiten die berusten op de Comptabiliteitswet 2016

➔ Besluit FEZ van het Rijk

Dit besluit regelt de taken en bevoegdheden van de directies Financieel Economische Zaken (FEZ) van departementen. Het besluit versterkt de uniformiteit en onafhankelijkheid van de financiële functie binnen het Rijk. Het regelt onder meer de volgende zaken:

- Toezien op het begrotingsbeheer, het financieel beheer, de materiële bedrijfsvoering, de financiële administraties, risicoanalyses, doelmatigheid en rechtmatigheidsonderzoeken beleid en bedrijfsvoering.
- Opstellen van begrotingen en (meerjarige) ramingen, het coördineren van het departementaal begrotingsproces.
- Adviseren van de politieke en ambtelijke leiding over alle aangelegenheden met financiële consequenties (op verzoek en uit eigen beweging). De adviestaak geldt ook voor de organisaties die aan het ministerie zijn gelieerd, zoals de zelfstandige bestuursorganen en de rechtspersonen met een wettelijke taak.

➔ Besluit Auditdienst van het Rijk (ADR)

De wettelijke taak van de ADR omvat:

- Zekerheid verschaffen bij de financiële overzichten in het departementale jaarverslag (accountantscontrole).
- Onderzoeken van het gevoerde begrotingsbeheer, financieel beheer en de materiële bedrijfsvoering.
- De ADR brengt rapporten uit bij de jaarverslagen van het Rijk en het Financieel jaarverslag van het Rijk.
- De ADR onderzoekt de door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangewezen grote projecten.
- Verder onderzoekt de ADR op verzoek:
 - De beleids- en de bedrijfsvoering van departementen.
 - De jaarrekeningen van agentschappen en van andere onderdelen van een ministerie.
 - Bij bepaalde organisaties die niet tot het Rijk behoren, zoals rechtspersonen die een subsidie hebben ontvangen of rechtspersonen met een wettelijke taak.
- Verder kan de ADR onder meer adviseren over IT, governance, informatiebeveiliging en organisatiekundige vraagstukken. Tot slot heeft de minister de ADR aangewezen als auditautoriteit die de Europese structuur- en investeringsfondsen in Nederland onderzoekt en treedt de ADR op als certificerende instantie voor de Europese landbouwfondsen.

Ministeriële regelingen die berusten op de Comptabiliteitswet 2016

➔ Regeling rijksbegrotingsvoorschriften (RBV)

bevat voorschriften over de presentatie van begrotingen en jaarverslagen van het Rijk, waaronder:

- De modellen voor het opstellen van ontwerpbegrotingen, suppletoire begrotingen en de jaarverslagen van het Rijk.
- Het tijdschema van het begrotings- en verantwoordingsproces.
- Logistieke aanwijzingen, relevante voorschriften en begrippen.

➔ Regeling agentschappen 2024 stelt onder meer regels over:

- Het instellen en opheffen van agentschappen.
- De procedure voor een aanvraag, instellingsvoorwaarden.
- De wijze van governance, waaronder meerjarige werkafspraken.
- De financiering en financiële instrumenten.
- Uitgangspunten voor de financiële administraties en verantwoordingen.
- De evaluaties.

➔ Regeling schatkistbankieren RWT's en andere rechtspersonen

betreft een nadere uitwerking van het schatkistbankieren met regels over:

- Het via de schatkist van het Rijk openen van een rekening-courant of deposito, het verstrekken van een lening of rekening-courantkrediet aan rechtspersonen met een publieke taak of de Rechtspersonen met een wettelijk taak die deelnemen aan het schatkistbankieren.
- De procedures voor de uitvoering van schatkistbankieren en nadere voorwaarden en afspraken.

➔ Regeling uitzondering op het schatkistbankieren bij het Rijk

regelt de voorwaarden waaronder rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT's) hun overtollige middelen niet in de schatkist van het Rijk hoeven te storten, te weten:

- Als hun publieke inkomsten, hun liquide middelen, of hun beleggingen minder bedragen dan de in artikel 2 van deze regeling vastgestelde grensbedragen.
- Als ze vallen onder een van de uitzonderingen genoemd in artikel 3 van deze regeling.

➔ **Regeling audit committees** bepaalt de samenstelling, benoeming en ontslag, aantal leden, aantal vergaderingen per jaar. Het audit committee adviseert over:

- De kwaliteitsborging van de bedrijfsvoering en financiële verslaglegging.
- De regie op het auditbeleid.
- Het risico-managementbeleid en de uitkomsten.

Deze regeling wordt in 2026 naar aanleiding van de evaluatie herzien.

➔ **Regeling financieel beheer van het Rijk (RFB)** stelt de regels op hoofdlijnen voor het financieel beheer binnen het Rijk over onder andere:

- De specifieke privaatrechtelijke rechtshandelingen namens de Staat.
- De administratieve organisatie, interne beheersing, risicoanalyses.
- Het verplichten, betalen en ontvangen.
- Het verlenen van voorschotten.
- De eisen aan de financiële administratie.

Op basis van de regels op hoofdlijnen in de RFB kunnen departementen en organisaties eigen interne richtlijnen of nadere instructies opstellen als dit nodig is.

➔ **Regeling materieelbeheer roerende zaken van het Rijk** regelt de taken en bevoegdheden van de ministers en colleges over het beheer van roerende zaken over:

- Het deugdelijk beheer van roerende zaken o.b.v. risico-inschatting en indien nodig maatregelen treffen.
- Het adequaat bijhouden van de administraties, de inrichting administratieve organisatie/interne beheersing (waaronder functiescheiding).
- De procedures voor het overtollig stellen en overdracht van roerende zaken door de ministers aan Domeinen Roerende Zaken.

➔ **Regeling beheer onroerende zaken Rijk 2024** bepaalt hoe rijksgebouwen en -gronden moeten worden beheerd, geregistreerd, gebruikt, verkocht en verhuurd door alle onderdelen van het Rijk, zodat het proces eerlijk, doelmatig en inzichtelijk verloopt. Deze regeling van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

➔ **Regeling periodiek evaluatieonderzoek 2022** stelt eisen aan:

- Het beleid voor het behalen van doelstellingen en de hiermee samenhangende uitgaven.
- Het onderzoek en het onderbouwen van de bevindingen en conclusies van het onderzoek.
- De gebruikte onderzoeksmethode, het rapporteren over de gebruikte evaluatiemethode, de mogelijkheden en onmogelijkheden om de doeltreffendheid en doelmatigheid van het betreffende beleid vast te stellen.
- De beleidsdoorlichtingen, zoals ten minste eens in de zeven jaar en het rapporteren hierover in de begroting en het jaarverslag.

➔ **Regeling IOFEZ van het Rijk** bevat regels voor het interdepartementaal overleg over financieel-economische aangelegenheden. Het IOFEZ adviseert de minister van Financiën over:

- De budgettaire aspecten van het begrotingsbeheer, financieel beheer en materieel beheer van het Rijk.
- De financiële informatievoorziening van het Rijk.
- De inrichting en kwaliteit van de financiële functie bij het Rijk.
- Regels over financieel-economische en financieel-administratieve aangelegenheden.

➔ **Regeling vaststelling Aanwijzingen voor subsidieverstreking, ofwel het Uniform Subsidiekader (USK)** bevat regels om de verlening van de subsidies door het Rijk te uniformeren, te vereenvoudigen en te borgen dat subsidies transparant, rechtmatig en doelmatig worden uitgegeven. Dit kader gaat over hoe de subsidieregelingen worden opgesteld en welke voorwaarden voor de besteding en verantwoording gelden. Binnen dit kader stellen ministeries hun eigen nadere regeling op. Het USK geldt alleen voor alle subsidies die het Rijk verstrekt. Voor de subsidieverlening van gemeenten, provincies en zelfstandige bestuursorganen is dit kader niet van toepassing. De minister van Financiën is verantwoordelijk voor het USK.

4

Bestuurlijke regels

Bestuurlijke regels zijn afspraken die binnen het Rijk worden gemaakt ter bevordering van bijvoorbeeld het begrotingsbeheer en het financieel beheer.

Begrotingsregels

Bevat afspraken van het aantredend kabinet over het begrotingsbeleid en de begrotingssystematiek.

Beleidskader risicoregelingen

Bevat afspraken en procedures bij de nieuwe en bestaande risicoregelingen die het Rijk en de organisatie buiten het Rijk zijn overeengekomen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld over het verstrekken van garanties, achterborgstellingen en leningen door het Rijk.

Kader voor stichtingen en verenigingen

Geeft invulling aan het ‘nee, tenzij’- beleid van het Rijk bij het oprichten, mede oprichten of doen oprichten van stichtingen en verenigingen door onder meer de doelen, afwegingen en de procedures uit te werken.

5

Overige nationale en internationale wetgeving

Naast de Grondwet, Comptabiliteitswet 2016 en de daarop berustende lagere regelgeving gelden onder meer ook onderstaande relevante nationale en internationale wetten en daarop berustende voorschriften voor de rechtmatige en doelmatige uitvoering van rijksfinanciën.

➔ **Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof)**

geeft het instrumentarium voor het bereiken en handhaven van houdbare overheidsfinanciën en bevat de nationale begrotingsregels en de Europese begrotingsregels. De Wet Hof integreert het trendmatig begrotingsbeleid en de verplichtingen die voortvloeien uit het (herziene) Stabiliteits- en Groeipact.

➔ **Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido)**

regelt het financiële beheer van decentrale overheden, waaronder het via schatkist-bankieren verplicht aanhouden van hun liquide middelen bij het Rijk. De wet formuleert de algemene verplichting, doelstelling en kaders voor financiële transacties en het risicobeleid voor decentrale overheden (provincies, gemeenten en waterschappen). De minister van Financiën en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie zijn verantwoordelijk voor deze wet Fido.

➔ **Financiële-verhoudingswet (Fvw)** regelt hoeveel en op welke manier het Rijk elk jaar geld verdeelt over gemeenten en provincies via het Gemeentefonds en Provinciefonds, en onder welke voorwaarden ze dat geld mogen gebruiken.

De minister van Financiën en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie zijn verantwoordelijk voor deze wet.

➔ **De Kaderwet ZBO's** regelt op hoofdlijnen hoe zelfstandige bestuursorganen (ZBO's) worden ingesteld, welke regels zij moeten volgen, hoe de minister toezicht houdt en hoe ZBO's verantwoording afleggen. Dit zorgt voor eenduidigheid en transparantie in de aansturing van ZBO's. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beheert deze wet.

➔ **Algemene wet bestuursrecht (Awb)** bevat onder meer regels over de definitie van een subsidie, de grondslag, de aanvraag, subsidieverlening, subsidievaststelling. Binnen het Rijk is subsidie een van de belangrijke financiële instrumenten om beleid uit te voeren en samen te werken met externe partijen. De Regeling rijksbegrotingsvoorschriften regelt welke financiële instrumenten het Rijk hanteert. De vakministers zijn zelf verantwoordelijk voor de keuze van de door hen in te zetten financiële instrumenten, individuele Kaderwetten en specifieke subsidieregelingen. De verantwoordelijkheid voor de Awb berust bij de ministers van Justitie en Veiligheid.

➔ **Aanbestedingswetgeving** regelt hoe het Rijk en andere publieke organisaties opdrachten voor leveringen, diensten en werken moeten aanbesteden. Het doel hiervan is onder andere transparantie, gelijke kansen voor ondernemers en doelmatig gebruik van publieke middelen. Als het Rijk goederen of diensten inkoopt gebeurt dat conform de geldende regels en afspraken uit de Aanbestedingswet 2012 en Europese afspraken. Het gaat om regels over hoe een bedrijf wordt geselecteerd, hoe het bekend wordt gemaakt dat er iets wordt gekocht en welke eisen worden gesteld aan bedrijven die meedoen. Het kan gaan om nieuwe computers, het aanleggen van wegen, maar ook om pennen en papier. Informatie over de Aanbestedingswet 2012 en gerelateerde regelgeving is te raadplegen via <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/aanbesteden>. Ook is www.pianoo.nl/regelgeving/gids-proportionaliteit een centrale informatiebron over aanbesteden bij de overheid. Zo biedt de Gids Proportionaliteit handvatten en concrete voorbeelden en uitleg om te borgen dat de eisen en voorwaarden die aan de leverancier worden gesteld, in verhouding staan tot de opdracht.

Er zijn ook verschillende voorwaarden voor inkopen die voor het Rijk gelden over bijvoorbeeld de aansprakelijkheid, facturen en het leveren van goederen of diensten, zoals:

- De Algemene Rijksvoorwaarden voor het verstrekken van Opdrachten tot het verrichten van Diensten ([ARVODI 2025](#)) voor diensten.
- De Algemene Rijksinkoopvoorwaarden bij IT-overeenkomsten ([ARBIT 2022](#)) voor ICT.
- De Algemene Rijksvoorwaarden voor het inhuren van personeel (ARIV) bij het inhuren van mensen.

De minister van Economische Zaken is verantwoordelijk voor de Aanbestedingswetgeving. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gaat over het algemene inkoopbeleid van het Rijk.

➔ **Staatssteunregels** zijn regels van de Europese Unie over wanneer en hoe de overheid bedrijven financieel mag helpen. Het gaat bijvoorbeeld om subsidies, goedkope leningen, belastingkortingen of garanties. Het doel van deze regels is om eerlijke concurrentie te beschermen in Europa. Zo krijgen bedrijven uit verschillende landen gelijke kansen en kunnen overheden hun 'eigen' bedrijven niet zomaar voortrekken. Zie de website van de Europese Commissie over staatssteun.

➔ **Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)** regelt de bescherming van persoonsgegevens binnen de Europese Unie. De AVG stelt eisen aan hoe het Rijk, lagere overheden en andere organisaties persoonsgegevens mogen verzamelen, gebruiken, opslaan en verwerken. Het doel is de privacy van burgers en hun persoonsgegevens te beschermen. Het ministerie van Justitie en Veiligheid is verantwoordelijk voor de privacywetgeving en het beleid rondom de bescherming van persoonsgegevens. De Autoriteit Persoonsgegevens houdt onder verantwoordelijkheid van deze minister toezicht op de naleving van de AVG.

➔ **De Archiefwet** regelt hoe overheidsorganisaties in Nederland moeten omgaan met hun archieven en documenten. De wet bepaalt dat overheidsorganisaties verplicht zijn hun informatie ordelijk en toegankelijk te beheren, zowel analoog als digitaal. De leiding van elke overheidsorganisatie is verantwoordelijk voor de naleving van de Archiefwet binnen zijn organisatie. Bij het Rijk zijn dat de verantwoordelijke ministers of bestuursorganen. De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) is primair verantwoordelijk voor de Archiefwet.

Het Coördinatiebesluit organisatie, bedrijfsvoering en informatiesystemen rijksdienst (COBR)

Dit besluit bevat voorschriften voor een eenduidige en efficiënte inrichting van de ministeries en hun diensten, onder meer over de informatievoorziening en het informatiebeheer. Het besluit stelt bijvoorbeeld eisen aan het Mandaat- en Volmachtsbesluit van een ministerie of een college. Hierin wordt vastgelegd welke functionarissen en onder welke voorwaarden namens de ministers of colleges privaatrechtelijke rechtshandelingen kunnen verrichten, bijvoorbeeld voor het sluiten van een overeenkomst voor koop of huur (artikel 4.6 CW). Het COBR valt onder verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De wettelijke grondslag van dit besluit is artikel 44, eerste lid, van de Grondwet.

6

Normen voor de beveiliging en beheer van financiële administratie en informatie van het Rijk

Voor de beveiliging en het beheer van de financiële administratie en informatie van het Rijk gelden diverse internationale en nationale kaders.

- De NIS2-richtlijn (Network and Information Security Directive) verplicht bepaalde organisaties om hun netwerk- en informatie via specifieke beveiligingsmaatregelen goed te beveiligen en om incidenten te melden. Niet iedere organisatie is dus verplicht tot het nemen van specifieke beveiligingsmaatregelen en het melden van incidenten.
- DORA (Digital Operational Resilience Act) geldt specifiek voor de financiële sector in de EU en schrijft ook specifieke eisen voor digitale weerbaarheid. Voor de financiële instellingen die onder DORA vallen, is de naleving van deze verordening verplicht.
- GDPR (General Data Protection Regulation) Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).
- ISO-normen, frameworks zoals COBIT, NEN-normen en ENISA-richtlijnen zijn in Nederland meestal niet verplicht voor alle organisaties. Het zijn best practices of normenkaders die organisaties kunnen toepassen om te voldoen aan specifieke eisen voor informatiebeveiliging, privacy of risicomanagement. Het gebruik kan wel verplicht worden gesteld in sommige sectoren, door contracten of als onderdeel van certificeringseisen.

Voor de informatie(systemen) van het Rijk is bijvoorbeeld de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van toepassing. Vanuit de BIO is ISO-norm 27001 verplicht; het basisnormenkader voor informatiebeveiliging binnen alle overheidslagen (Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen), gebaseerd op internationale normen. In de praktijk zijn vooral de directies Financieel- Economische Zaken en Bedrijfsvoering hiermee belast.

De vakministers zijn zelf verantwoordelijk voor hun financiële administraties, waaronder de beveiliging.

Vragen?

Neem dan contact op met

hafir@minfin.nl

of kijk op

rijksfinancien.nl

Uitgave van het Ministerie van Financiën
Januari 2026

